

Вступ

Правила переносу – правописні правила переносу частин слів та речень на новий рядок.

В українській мові чинним правописом ВААЧ від 2007 року встановлено *орфографічні* (перенос одного слова) та *технічні* (для частин речення) правила переносу. Їх описано відповідно у §41 та §42 діючого правопису.

1. ОРФОГРАФІЧНІ ПРАВИЛА ПЕРЕНОСУ СЛІВ

Частини слів з одного рядка в другий слід переносити за складами: *гай-ка, зо-шит, книж-ка, ко-ло-дязь, паль-ці, са-дів-ник, Хар-ків*.

При цьому:

1. Не можна розривати сполучення літер *дж, дз*, які позначають один звук. Отже, переносити можна лише так: *ту-дзик, хо-джу*. Якщо *дж, дз* не становлять одного звука (це буває, коли *д* належить до префікса, а *ж* або *з* – До кореня), то їх слід розривати: *над-звичай-ний* (а не *на-дзвичайний*), *під-жив-ляти* (а не *пі-дживляти*).

2. Апостроф і м'який знак при переносі не відокремлюються від попередньої літери: *бу-р'ян* (а не *бур-'ян*), *кіль-це* (а не *кіл-ьце*), *Лу-к'ян* (а не *Лук-'ян*), *низь-ко* (а не *низ-ько*).

3. Одна літера не залишається в попередньому рядку й не переноситься в наступний: *ака-де-мія* (а не *а-кадемія*), *Ма-рія* (а не *Марі-я*), *олі-вець* (а не *о-лівець*).

4. Відповідно не можна поділяти на частини для переносу такі двоскладові слова, як: *або, моя, око, шия* тощо.

5. При переносі складних слів не можна залишати в кінці рядка початкову частину другої основи, якщо вона не становить складу: *багато-ступінчастий* (а не *багатос-тупінчастий*), *восьми-гранний* (а не *восьмиг-ранний*), *далеко-східний* (а не *далекос-хідний*).

6. Не можна розривати ініціальні аббревіатури, а також комбіновані аббревіатури, які складаються з ініціальних скорочень цифр: *АЕС, ЛАЗ-105*,

МАГАТЕ, МАУ, НТШ, УАПЦ.

7. Сполучення літер «йо», «ьо» при перенесенні не розриваються: *га-йок, ра-йок, цьо-го, си-нього*.

8. Односкладові частини складноскорочених слів при перенесенні не розриваються: *зав-гар, торг-пред, Крив-бас*.

9. При перенесенні складних слів не можна залишати в попередньому рядку початкову частину другої основи, якщо вона не становить складу: *мово-знавство (а не мовоз-навство), східно-слов'янський (а не східно-слов'янський)*.

10. У решті випадків, які не підходять під викладені вище правила, можна довільно переносити слова за складами: *Дні-про й Дніп-ро, Олександра й Олек-сандра, се-стра й сест-ра*. Це правило поширюється й на суфікси: *бли-зький і близь-кий, видавни-цтво, видавниц-тво й видавницт-во, гре-цький і грецький, убо-зтво, убоз-тво й убозт-во, суспільс-тво й суспільст-во*.

2. ТЕХНІЧНІ ПРАВИЛА ПЕРЕНОСУ СЛІВ

1. Не можна переносити прізвища, залишаючи в кінці попереднього рядка ініціали або інші умовні скорочення, що до них відносяться: *М. Т. Рильський (а не М.Т. // Рильський), гр. Іваненко (а не гр. // Іваненко), акад. (доц., проф.) Гончаренко (а не акад. (доц., проф.) // Гончаренко), тов. Гнатюк (а не тов. // Гнатюк)*.

Примітка. Якщо імена, звання тощо подаються повністю, то прізвища (а також по батькові) можна переносити: *Максим Тадейович Рильський й Максим // Тадейович Рильський, академік // Агатангел Кримський* і т.ін.

2. Не можна відривати скорочені назви мір від цифр, до яких вони належать: *1917 р. (а не 1917 // р.), 150 га (а не 150 // га), 20 см³ або 20 куб. см (а не 20 // см³ або 20 // куб. см), 5 г (а не 5 // г)*.

Примітка. Якщо назви мір подаються повністю, то їх можна переносити: *1917 // рік, 150 // гектарів* і т.ін.

3. Граматичні закінчення, з'єднані з цифрами через дефіс, не можна

відривати й переносити: 2-й (а не 2-// й), 4-го (а не 4-// го), 10-му (а не 10-// му) й т.ін.

4. Не можна розривати умовні (графічні) скорочення типу *вид-во*, *і т. д.*, *і т. ін.*, *та ін.*, *т-во* тощо.

5. Не можна переносити в наступний рядок розділові знаки (крім тире), дужку або лапки, що закривають попередній рядок, а також залишати в попередньому рядку відкрити дужку або відкриті лапки.

Обов'язково треба пам'ятати про те, що перенесення слів і складоподіл не завжди збігаються – це абсолютно різні речі. Щодо правил складоподілу є кілька основних моментів.

3. СУТЬ СКЛАДОПОДІЛУ (ПРАВИЛА ПОДІЛУ СЛІВ НА СКЛАДИ)

1. Приголосний між двома голосними належить до наступного складу: *про-по-зи-ці-я*, *за-ку-ток*.

2. Два дзвінки або глухі приголосні належать до наступного складу: *рі-зьба*, *ми-ска*, *дру-жба*.

3. Якщо між голосними є кілька приголосних, то [й], [в], [р], [л], які стоять після голосного, належать до попереднього складу, а звуки, що знаходяться після них – до наступного складу: *май-же*, *лій-ка*, *мов-ник*, *скар-га*, *тил-ка*. Якщо другий приголосний [й], [р], [л], то разом з попереднім приголосним вони належать до наступного складу: *бу-льйон*, *ві-дро*, *ро-блю*.

4. Якщо між голосними є кілька приголосних, то після наголосу один з них належить до попереднього складу, а решта – до наступного: *друж-ній*, *віч-ний*, *дов-гий*.

5. Якщо після ненаголошеного складу стоїть кілька приголосних, то всі вони, крім [й], [в], [р], [л], належать до наступного складу: *се-стра*, *дя-дьків*, *ні-ді-бра-ти*.

Список використаних джерел

1. Козачук Г.О. Українська мова : [практикум] / Г.О.Козачук. – К. : Вища школа, 2008. – 414 с.
2. Технологія набору та верстки : навч. посіб. / Д. В. Васишин, О.М.Василишин ; за ред. О.В.Мельникова ; рец.: О.М.Величко, М. С. Антоник, Ю.Ц.Жидецький. – Львів : Укр. акад. друкарства, 2011. – 272 с.